gemeente Rheden

Raadsmemo

Portefeuillehouder
C. van Eert
namens het College

Begrotingsprogramma
5 Bestuur en overhead

draagt bij aan Global Goal(s)
Partnerschap

bijlage(n)
3 GMR-kwartaalberichten 2022
(via link)

rol raad
ter informatie

onderwerp
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen: Wat levert het Rheden op?

Achtergrond

Sinds 01 januari 2021 werken 18 regiogemeenten (ca 1 miljoen inwoners) samen in de gemeenschappelijke regeling met de werknaam "Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen". Een sterke regio draagt bij aan de brede welvaart van haar inwoners.
Natuur, wonen en recreëren zijn de kerncompetenties van onze gemeente. Direct belang en meerwaarde zien wij het meest concreet in de programma's "Groene Groei Regio" en "Ontspannen Regio". Onze bestuurlijke en ambtelijke inzet is daarop gefocust. Zie ook overwegingen in Raadsmemo Programma deelname Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen dd. 11 mei 2021 (oriënterende raadsvergadering 18 mei 2021).

Centrale vraagstelling

Tijdens beraadslagingen over de Groene Metropoolregio heeft de gemeenteraad de vraag gesteld "wat levert deze regionale samenwerking concreet voor Rheden op?". Op basis van een Quick-scan zijn de voor Rheden de belangrijkste resultaten geïnventariseerd.
Opgemerkt wordt dat de GMR elk kwartaal over de regio-resultaten en ontwikkelingen rapporteert. Zie Bibliotheek - Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Concrete meerwaarde GMR-resultaten voor Rheden

Onderstaand zijn op hoofdlijnen per regionale opgave een aantal concrete "baten" voor Rheden benoemd. In de bijlage bij dit memo is dit nader uitgewerkt (stand oktober 2022).

I. Groene Groei Regio

- De 60.000 in de regio te realiseren wooneenheden zullen uiteraard ook beschikbaar zijn voor Rhedense woningzoekers en zal bijdragen aan de doorstroming in onze woningvoorraad.
- De regio heeft WBI-gelden binnengehaald. Rheden ontvangt hiervan € 2,7 miljoen voor de versnelde ontwikkeling van het IJsseldistrict. Daarnaast heeft de provincie € 800.000 toegezegd.
- Rheden heeft de beschikking gekregen over een procesmanager voor het IJsseldistrict gefinancierd door de Provincie
- De Rhedense woningbouwopgave is vrij beperkt. Wij willen kansen benutten om door verdichting en herbestemming extra wooneenheden te realiseren tbv vitale dorpen.
- De aanstaande Regio Deal biedt aanknopingspunten voor versterking van Rhedense kwetsbare wijken.
- Versterking van de Natuur en het landschap (groen-blauw) is een topprioriteit in de gebiedsuitwer-kingen. Dit sluit naadloos aan bij de Rhedense doelstellingen (Buitengebied, Rivierklimaatpark, ed.). Middelen hiervoor (NPLG) zullen ook ten goede kunnen komen van de natuurlijke omgeving van Rheden.
- Met hulp van de GMR is Arnhem-Oost spoorzone aangewezen als NOVEX locatie. Rheden heeft bedongen dat Velp-Zuid bij de Leefbaarheidsaanpak wordt meegenomen.

Onze Insteek 2023-2024

- *versterking natuur (groen/blauw, biodiversiteit)*
- *vergroening leefomgeving*
- *vermindering recreatiedruk*
- *sociaal-economische impuls door woningbouw en wijkaanpak*
- *benutting kansen voor extra woningbouw (vitale dorpen)*
- *fairshare verdeling baten en lasten regionale opgave*

II. Ontspannen Regio

- De GMR adopteert de noodzaak tot vermindering van de recreatiedruk op de Veluwe o.a. via recreatiezonering, kanalisering van bezoekersstromen en ontwikkeling van nieuwe van nieuwe recreatiegebieden. En onderzoek naar een mogelijke Buitenpoort (e-hub) bij station Rheden.
- Ontwikkeling dekkend wandelnetwerk (o.a. Rivierklimaatpark) resulteert in meer spreiding van bezoekers.
- Bedrijven in de dag- en verblijfsrecreatie worden geholpen met hun toekomstvisie (adhv een zogenaamde kansenkaart), waarmee ook de werkgelegenheid wordt behouden
- Professionalisering opdrachtgeverschap Visit Arnhem Nijmegen (VAN) op verzoek van gemeenten (incl. Rheden)
- Verkenning belevingsgebieden en ontwikkeling "verhaallijnen" t.b.v. promotie.
- De provincie heeft € 1,3 miljoen subsidie beschikbaar gesteld voor de regionale culturele infrastructuur van amateurkunst tot topinstellingen (o.b.v. transformatievoorstel Cultuur regio 025)
- De GMR heeft het Groen-Blauw raamwerk opgesteld (rapport Vervlochten regio") een rapport met (koppel-)kansen voor versterking van natuur, landschap en cultuurhistorie in de GMR. Rhedense waarden en kenmerken zijn hierin, middels intensieve inbreng, geborgd.

Onze Insteek 2023-2024

- *versterking groen-blauw raamwerk (o.a. water en klimaatadaptatie)*
- *recreatiezonering*
- *reductie te hoge recreatiedruk natuurgebieden*
- *ontwikkeling station Rheden tot "Buitenpoort"*
- *stimulering en versterking verblijfslocaties*

III. Verbonden Regio

De regio streeft naar een betere bereikbaarheid, schonere mobiliteit en grotere verkeersveiligheid. Meerwaarde voor Rheden:

- Krachtenbundeling en lobby voor ontwikkeling alternatieve route voor (gevaarlijk) goederen-vervoer over de IJssellijn. Geen goederenvervoer meer over het spoor door onze woonkernen.
- Lobby verbetering spoorverbinding en dienstregeling Utrecht-Arnhem-Duitsland.
- Congesties A12/348 corridor (spoor en weg) duurzaam oplossen. Geen sluipverkeer meer op de dorpenroute.
- Uitbreiding (snel-)fietsroutes ten behoeve van woon-werk verkeer (Fiets op 1)
- Uitbreiding programma deelfietsen, deelscooters, deel-auto's (nog beperkt in Rheden)
- Voor automobilisten is de A12 Drukte Allert (sms) ontwikkeld. (maakt tijdig melding van extra drukte bijv. door wegwerkzaamheden en biedt alternatieve routes/mobiliteit).
- Er is een nieuw multimodaal vervoersmodel ontwikkeld. Een model dat zowel inzicht geeft in verkeersstromen zoals auto's, fietsers en openbaar vervoer als in de invloed van andere mobiliteitsontwikkelingen zoals hubs en slimme mobiliteit.

- Op verschillende locaties in de regio zijn E-hubs / mobiliteitshubs gerealiseerd om over te stappen van auto naar ov of fiets.

Onze Insteek 2023-2024

- *Vermindering/geen spoorvervoer gevaarlijke stoffen door onze dorpen(*
- *vermindering sluipverkeer A12 over dorpenroute*
- *Verbetering (snel-)fietsnetwerk (fietsop1)*
- *Mobiliteitshub in onze gemeente?*

IV. Circulaire Regio

Resultaten waar Rheden mede de vruchten van plukt:

- Regionale Energie Strategie & Gelderse Energie Infrastructuur Strategie
- Realisatie regionale zon- en windmolenprojecten tbv 18 gemeenten (o.a. windmolens Koningspleij)
- Regionale aanbesteding gascontract GMR 2023 ev (incl duurzaamheidsdoelstelling)
- Gemeentelijke gebouwen en voorzieningen 100% regionaal opgewekte groene stroom
- Circulaire impact ladder ontwikkeld (instrument) tbv circulaire bouw

Voor Rheden kan het regionaal onderzoek naar warmtecluster AVR, warmtecluster Eerbeek (papierfabriek) en aquathermie IJssel van grote waarde zijn.

Onze Insteek 2023-2024

- *Vervolg RES/GEIS met o.a. ontwikkeling planMER en RES 2.0*
- *Vervolgonderzoek (boven-)regionale warmtebronnen*
- *Rhedense wijken van het gas af*
- *Toepassing circulaire impactladder bij nieuwbouw*
- *Ontwikkeling circulaire economie*

V. Productieve Regio

- Met de uitbreiding van de woningvoorraad is het doel om ook het aantal banen fors uit te breiden (1 woning-1 baan). In de regionale arbeidsmarkt is dit ook kansrijk voor Rhedense werkzoekenden.
  Rheden heeft geen ruimte voor nieuwe bedrijfslocaties. Deze zullen elders in de regio gerealiseerd moeten worden.
- De regio heeft een Human Capital Agenda opgesteld. Daarbij wordt o.a. ingezet op bijscholing van werkenden en omscholing naar kansrijke beroepen in Energy, Health en HighTech. Ook voor laag-opgeleiden en inwoners zonder start-kwalificatie.
- Regionale atlas "Bruisende Binnensteden en Krachtige Kernen" ontwikkeld (analyse en toekomstbeeld). Gedeeld met Rhedense winkeliers.
- De GMR heeft een voucher programma voor ondernemers tbv hulp bij de digitalisering van hun bedrijfsvoering. Meerdere bedrijven uit de gemeente Rheden hebben hieraan deelgenomen.
- Programma toekomstgericht ondernemen ter ondersteuning van ondernemers bij het ontwikkelen van een duurzaam businessmodel.
- Inventarisatie financieringslandschap MKB (overzicht financiële regelingen voor ondernemers).

Onze Insteek 2023-2024

- *Werkgelegenheid laag opgeleiden*
- *Versterking MKB, specifiek detailhandel*
- *Versterking toeristisch recreatieve sector*
- *Inzet HBO VanHall Larenstein "Vergroening"*

X. Overig

De GMR heeft verschillende instrumenten ontwikkeld die de gemeenten kunnen ondersteunen bij de vormgeving van hun beleid. Hierboven is een aantal daarvan benoemd.
Ook heeft de GMR een flex-pool ingesteld van experts. Deze kunnen door gemeenten worden ingeschakeld bij het vastlopen van woningbouwplannen. Zo heeft Rheden advies gevraagd en gekregen over de (on)mogelijkheden van het één op één verkopen van grond aan een partij.

Daarnaast zet de GMR in op lobby (Den Haag, Brussel, NordRheinWestfalen) en het uitbreiden van relevante netwerken zoals het Europese netwerk ACR+ en de samenwerking met de Euregio Rijn-Waal (Mobiliteitsplan 2030). Dankzij de regionale samenwerking en lobby is een aantal substantiële subsidies/bijdragen verworven:

- Woningbouw Impuls Gelden: o.a. IJsseldistrict
- Rijk: € 100 miljoen voor Bereikbaarheid Groene Metropool
- Regiodeal: maximaal ca € 40 miljoen cofinanciering van het Rijk (in onderhandeling)
- Verstedelijkingsakkoord (in onderhandeling)
- 2 grote projecten Health en Energy zijn ingediend bij de Europese Commissie.

Bestuurlijke positionering Rheden in GMR-netwerk

- Burgemeester in Algemeen Bestuur GMR, tevens bestuurlijk opdrachtgever Groene Groei
- Wethouders in Bestuurlijk Opgave Team:
    - Groene Groei Regio: speerpunt Wonen in Balans (o.a. Gebiedsuitwerking Veluwe)
    - Ontspannen Regio: speerpunt Groen-Blauw Raamwerk
    - Productieve Regio: speerpunt MKB.
- Burgemeester in Algemeen Bestuur The Economic Board.

Met vriendelijke groet,
namens het College van B&W

Carol van Eert
Burgemeester

Bijlagen (3): GMR kwartaalberichten 2022 Q1+Q2+Q3
Bibliotheek - Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen